

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆԻ

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԲԱՑՈՒՄ 1889 ԱՄԻ

ՆԻՍՏ Զ.

25 ՕԴՈՍՏՈՍ 1889

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ՍԱՐԸԵԱՆ

1889

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ
ԳԵՂԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԳԵՂԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ
ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ

Գ. ԵՐԱՐԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԵՐԱՐԱՆ ԴԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԴԻԻԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՏՕԲԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ Ա. ԱՅԵՆԱՊԵՏ
 ՔՐԻՍՏՈՍՏՈՒՐ , ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Բ. ,
 ՄԿՐՏԻՉ , ՄԷԼԻՔԵԱՆ Ա. ԱՅԵՆԱԴՊԻՐ
 ԱԿՏԻՍ , ԹՆԿՐԵԱՆ Բ. ,

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԲԱՑՈՒՄ 1889 ԱՄԻ

ՆԻՍՏ Զ.

25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889

ՆԱԽԱԳԱՀ. — Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան Պատրիարք.
 ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — Յարութիւն Էֆէնտի Թիրեաքեան.

ՕՐԱԿԱՐԳ

- Ա. — Երազիր Ներքին Կանոնագրի Ազգային Ժողովոյ. (Շարունակութիւն վիճարանութեան.)
 Բ. — Տեղեկագիր Քննիչ Յանձնաժողովոյ ի վերայ Եւմուացոյցի 1888-89 և 1889-90 ամաց.
 Գ. — Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Հօր յաղագս երկամեայ շրջանի տեւողութեան Կրօնական Ժողովոյ.

Ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր, Ատենապետ Էֆէնտի ատենանք կը բանայ ժամ Տին, ի ներկայութեան 38 Երեսփոխանաց որոց թիւն ի վերջոյ 42ի կը յանգի:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1

Յայտարարութիւն ի Դիւանէ յաղագս վաւերացման Քաղաքական Ժողովոյ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ատենական գործողութեանց անցնելէ յաւաջ, Տեարք, կը

գիտութեամբ ծանուցանել Ձեզ թէ՛ նորընտիր Քաղաքական Ժողովը վաւերացուած է Կայսերական կառավարութենէ եւ միանգամայն երկու յաջորդական նիստեր ունեցած է. թէեւ այդ նիստերուն մէջ, մեծամասնութենէ զուրկ լինելով, չէ կրցած ո՛ր եւ է խընդրով զբաղիլ, բայց յուսալի է թէ յաջորդ նիստերն արդիւնաւոր լինին:

Յետ սոյն յայտարարութեան Ատենապետ Էֆէնտի կանցնի ատենական գործողութեանց:

2

Վաւերացումն ներկայ շրջանի Դ. րդ եւ Ե. րդ
նիստերու Ատենագրութեանց

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Ներկայ շրջանի Դ. րդ
եւ Ե. րդ նիստերու տպագիր ատենագրու-
թիւնք արդէն ժամանակին բաշխուած լինե-
լով Ձեզ, զայնս Ձեր քուէին կենթարկեմ:

Չայս ասելով Ատենագրութեան ԷՅ. քուէին
տողութիւն կը հրաւիրէ զՅրեւսիտիսանս Դ. րդ
նստի ատենագրութեան վրայ:

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — Նիստ Դ. րդ
երես 75, սիւնակ Բ. — Ըսուած է՝ « Եւ ու-
րովհետեւ Սահմանադրութիւնը ընտրեալ
« եւ պաշտօնի վրայ գտնուող Երեսփոխա-
« նաց կէսէն մէկ աւելիի ներկայութիւնը
« պայման կը դնէ եւ այլն »: սոյն պարբե-
րութեան մէջ Սահմանադրութիւնը բառը պէտք
է որ լինի Նախարարութիւն: Մի եւ նոյն
խօսքիս մէջ չեմ ըսած՝ « Եթէ ժողովական
« մը երրորդ բացակայութիւն ունենայ, չոր-
« րորդին կը դադրի, այլ ըսած եմ. « Եթէ
« ժողովական մը չորրորդ բացակայութիւն
« ունենայ, հինգերորդին կը դադրի: »

ԹԱԴԵՍԵԱՆ Ռ. ԷՅ. — (Պրաւոր)
Նիստ Դ. Երես 88, սիւնակ Ա. 13րդ. տող
վերջն համրելով. — « Իսկ վերաքննութեան
ոչ այնքանս պիտի ըլլայ « վերաքննութիւն »:

Ուրիշ դիտողութիւն տեղի չունենալով,
Ատենագրութեան ԷՅ. քուէին կը դնէ եւ ժո-
ղովը ԿԵՎԱԽԵՐԱՅՆԵ Դ. րդ նստի ատենա-
գրութիւնն հանդերձ եղած դիտողու-
թեամբ:

Ապա Ատենագրութեան ԷՅ. քուէին ժողովոյ ըն-
դունելութեան կենթարկէ Ե. րդ նստի ատ-
ենագրութիւնը:

ԹԱԴԵՍԵԱՆ Ռ. ԷՅ. — (Պրաւոր) Նիստ
Ե. Երես 109, սիւնակ Ա. — 6րդ. տող վե-
րջն համրելով պիտի ըլլայ « գործին առա-
ւել փայլ, մղում եւ ընդարձակութիւն
տալ » եւ ոչ թէ « գործին »:

Ատենագրութեան ԷՅ. քուէին նոյնպէս քուէի կը
դնէ Ե. րդ նստի ատենագրութիւնն որ ԿԵՎԱ-
ԽԵՐԱՅՆԱՅ հանդերձ եղած դիտողութեամբ:

3

Երջումն օրակարգի

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Ատենական ուրիշ
գործողութիւն չունիմք, Տեարք, հետեւա-
բար պիտի անցնիմք մեր Օրակարգին որ սա
խնդիրներն կը պարունակէ իւր մէջ:

Ա. Մրագիր Ներքին Կանոնագրի Ազ-
գային ժողովոյ:

Բ. Եւստացոյց 1888-89 եւ 1889-90
ամաց եւ

Գ. Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք
Հօր յաղագս երկամեայ շրջանի տեւողու-
թեան Կրօնական ժողովոյ:

Արդարեւ պէտք է ժողովոյս ըստ օրինի
ձեռք առնուլ նախ իւր Ա. Օրակարգը: Այլ
սակայն նկատելով որ Կանոնագրի խնդիրն
այսօր չէ՝ կարելի վերջացնել եւ հաւանակա-
նաբար մեր շատ մը նիստերն պիտի գրաւէ,
կառաջարկեմ որ, եթէ Ձեզ հաճելի կը
թուի, շրջմբ Օրակարգն Նախապատուու-
թիւն տալով Կրօնական ժողովոյ պաշտօնի
տեւողութեան մասին Ս. Պատրիարք Հօր ա-
ռաջարկութեան որ կրնայ անմիջապէս իւր
լուծումը ստանալ, մանաւանդ թէ՝ Ն. Սըր-
բազնութիւնն կը փափաքի որ ժողովս բա-
րեհաճի ստիպողութիւն տալ սոյն խնդրոյն:

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — Ներքին Կա-
նոնագրի խնդիրն ըստ իս աւելի ստիպողա-
կան է, մանաւանդ թէ անով միայն պիտի

կրնամք տնօրինել մեզ ներկայացեալ այլ
խնդիրներն: Բայց որովհետեւ նորա քննու-
թիւնն այսօր չէ կարելի վերջացնել, եւ ինչ-
պէս ըսուեցաւ, հաւանօրէն մէկ քանի նիս-
տեր պիտի գրաւեն, ուստի Ս. Պատրիարք
Հօր առաջարկութեան առաջնութիւն տալու
մասին ես եւս համամիտ գտնուելով հան-
դերձ, կառաջարկեմ յայսմ հետէ իւրաքանչ-
իւր նստի մէկ մէկ ժամ նուիրել ներքին
Կանոնագրի վիճաբանութեան: Այս կերպով
մէկ կողմանէ Կանոնագրի քննութիւնն յա-
ռաջ կերթայ եւ միւս կողմանէ Օրակարգի
միւս խնդիրներն նկատողութեան կառնուին:
Այսօր Կանոնագրի Ա. գլխէն սկսելով կը
ձեռնարկեմք վիճաբանութեան, կը խօսիմք,
համամիտութիւն գոյացնել կ'աշխատինք եւ
եթէ չի գտնեմք օրինական մեծամասնու-
թիւն, վիճաբանութիւնն փակեալ յայտարա-
րելով քուէարկութիւնն կը թողուի մեծա-
մասնութեան ներկայութեամբ օժտեալ մեր-
ձաւորագոյն նստին:

ԻԹԻԻԺԵԱՆ Կ. ԷՅ. — Կը ձայնակցիմ
Վսեմ. Ստեփան փաշայի առաջարկութեան:

ՊՕՇՆԱԿԵԱՆ Յ. ԷՅ. — Մեծամասնու-
թիւն ունիմք, Ատենագրութեան ԷՅ. քուէին:

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — (Պատասխանելով)
Ներկայից թիւն է 33: Բայց այս պահուս օ-
րէնք չէ որ պիտի քուէարկեմք որպէս զի օ-
րինական մեծամասնութեան ներկայութիւնն
անհրաժեշտ դատուի: Խնդիրն կը վերաբերի
պարզապէս Օրակարգի խնդրոց առաջնու-
թեան եւ այս պարագայիս մէջ մեծամաս-
նութիւն որոնելու պէտք չունիմք կարծեմ:

ՁԱՅՆԵՐ — Ո՛չ, պէտք չիկայ:

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Այժմ, Տեարք, ինչ-
պէս լսեցիք, Վսեմ. Ստեփան փաշա եւս հա-
մամիտ գտնուելով հանդերձ Օրակարգի
շրջման, կառաջարկէ իւրաքանչիւր նստի մէկ

մէկ ժամ նուիրեալ ներքին Կանոնագրի վի-
ճաբանութեան:

Ուստի կը հրաւիրեմ զժողովդ առ այս
իւր ձեռամբարձ հաւանութիւնն յայտնել:

Քուէարկութիւն կատարուելով, ժողովը
22 քուէիւք, առանց հակառակ քուէի ԿՈՐՈՇԷ՝

Ա. Իւրաքանչիւր նստի մէկ ժամ նուի-
րել ներքին Կանոնագրի վիճաբանութեան:

Բ. Առաջնութիւն ընծայել Օրակարգի
Գ. րդ խնդրոյն:

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

Ա.

Մրագիր Ներքին Կանոնագրի Ազգ. ժողովոյ.
(Եարունակութիւն վիճաբանութեան)

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Կանցնիմք ուրեմն,
Տեարք, Օրակարգի Ա. Խնդրոյն, որ է՝ Մը-
րագիր Ներքին Կանոնագրի Ազգային ժողո-
վոյ: Սոյն խնդրոյն վրայ վիճաբանութիւնն
միայն մէկ ժամ պիտի տեւէ, եւ եթէ որո-
շող ձայն չի կարենամք գտնել, իւրաքանչիւր
յօդուածի վրայ վիճաբանութիւնն փակեալ
յայտարարելով, որոշումը պէտք է քուէարկենք
այն նստին մէջ յորում ժողովս ներկայից
մեծամասնութիւն ունենայ:

Ինչպէս կը յիշէք, Կանոնագրի Մրագրին
ամբողջութեան վրայ ասկէ առաջ, այն է՝
Յունիս 23ի նստին մէջ վիճաբանութիւնն
փակեցինք, հետեւաբար այսօր պիտի սկսիմք
իւրաքանչիւր յօդուածի ընթերցման եւ վի-
ճաբանութեան:

Չայս ասելով Ատենապետ էֆէնտի կը հրաւիրէ զԱտենադպիր էֆէնտի ընթերցող Ներքին Կանոնադրի Մրադրին Ա. յօդուածը:

Ատենադպիր էֆէնտի կընթերցու:

Յօդուած Ա.

« Գլուխ Ա. — Գումարմունք եւ մասնաւոր կանոնք նստին » Ազգային Ընդհանուր Ժողովն իւր Սահմանադրական պաշտօնը կատարելու համար (Տե՛ս Սահմանադրութեան Յօդ. 60) երկու տեսակ գումարումներ կ'ունենայ, որոց մին Գարբերական եւ միւսն Պատահական:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Սոյն Ա. յօդուածի վրայ դիտողութիւն ունեցող ներսիրտանները կը հրաւիրեմ խօսք առնուլ: Վասն զի յետ վիճաբանութեան փակման՝ այլ եւս ներքին չէ՛ խօսք առնուլ եւ վերստին դիտողութեանց մէջ մտնել:

ՊՈՒԼԿՈՒՐԵԱՆ Ռ. ԷՖ. — Կանոնադրին այդ Ա. յօդուածն պարզապէս Սահմանադրութեան մեկնութիւնն է, եւ որովհետեւ Սահմանադրութեան մի յօդուածն Ներքին Կանոնադրին մէջ գտնուել եւ զայն մեկնելն պարզապէս Սահմանադրութեան վերաքննութեան դուռ բանալ կը նշանակէ, ուստի կառավարիկեմ Կանոնադրին մէջէն բոլորովին վերցնել այդ յօդուածը:

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — Իբր Տեղեկաբեր Մրադրի Յանձնաժողովոյն՝ խօսք կուգէմ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — խօսք տուէ առաջ Տեղեկաբեր Փաշային, կուզեմ երկու բառով պատասխանել Պուլկուրեան էֆէնտիի դիտողութեան:

Պուլկուրեան էֆէնտի կառարկէ թէ սոյն յօդուածն պարզապէս Սահմանադրութեան

մեկնութիւնն է որ կրնայ վերաքննութեան դուռ բանալ: Բայց ինչո՞ւ զարմանալ. միթէ ժողովն որպէս զի Ներքին Կանոնադրին ճիշտ ու ճիշտ համաձայնեցնէ Սահմանադրութեան, եւ ասի միթէ՞ վերաքննութեան դուռ բանալ կը նշանակէ:

Սոյն հակիրճ պատասխանէ վերջ կը հրաւիրեմ Տեղեկաբեր Փաշան խօսք առնուլ:

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — (սեղեկութեամբ) Պուլկուրեան էֆէնտիի յարուցած խնդիրն թէեւ ըստ ինքեան զուրկ չէ կարեւորութեանէ, բայց անտեղի է այս պարագայի մէջ. զի Ներքին Կանոնադրը փոփոխութիւն չ'է մտցուցած Սահմանադրութեան այն պարբերութեան մէջ զոր կը յիշատակէ. ուստի, ինչպէս իրաւամբ դիտել տուաւ մեր Ատենապետ էֆէնտին, բնաւ Սահմանադրութեան վերաքննութեան դուռն չ'բանար:

Սահմանադրութիւնն կը տրամադրէ որ Ազգային Ժողովն երկու տեսակ գումարումներ ունենայ, մին՝ Սովորական եւ միւսն Արտաքին կարգի: Սովորական նիստերն տեղի կ'ունենան առանց Բ. Դրան հաճութեան, իսկ Արտաքին կարգի նիստերն արտօնութեամբ Բ. Դրան:

Արդ Ձեր Յանձնաժողովն Կանոնադրի Ա. Յօդուածին մէջ այս երկու բառերուն վրայ լոկ բառական բարեփոխութիւն մ'է՛ր. ա՜մ՝ Արտաքին կարգի բառին տեղ դնելով «պատահական բառը եւ Սովորականին տեղ Պարբերականը.....»

ՊՕՇԵԱԿԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Ես կառավարիկեմ վերցնել նաեւ Պատահական բառը եւ ըստ Սահմանադրութեան դարձեալ Արտաքին կարգին գործածել:

ՊՈՒԼԿՈՒՐԵԱՆ Ռ. ԷՖ. — Ըստ որում Կանոնադրի Ա. յօդուածն Սահմանադրութեան մէկ պարբերութեան կրկնութիւնն է ըսի, ուստի, կառավարիկեմ ջնջել զայն իբրեւ աւելորդ:

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — Կանոնադրի Ա. յօդուածին վրայ երկու տեսակ դիտողութիւնք տեղի կ'ունենան:

Պօշեակեան էֆէնտի կառավարիկէ Պատահական բառին տեղ դնել դարձեալ Արտաքին կարգի բառն որ կը համապատասխանէ Սահմանադրութեան, իսկ Պուլկուրեան էֆէնտի կառավարիկէ սոյն յօդուածն, իբր մեկնութիւն Սահմանադրութեան, ջնջել Կանոնադրի մէջէն:

Պատասխանելով նախ Պօշեակեան էֆէնտիի, կըսեմ. — Իրաւ է որ եթէ Պատահական բառին տեղ Արտաքին կարգի բառը դնեմք, ճշդիւ հետեւած կըլլամք Սահմանադրութեան տառին, սակայն այդ փոփոխեալ բառն կոկիկ բառ մ'ըլլալով հանդերձ, կը նշանակէ թէ՛ եթէ պատահի գործ, պիտի գումարեմք ժողով, մինչդեռ Արտաքին կարգի բառը աւելի ընդարձակ նշանակութեամբ կ'առնուի եւ կրնայ ենթադրել տալ թէ՛ մեր սովորական գործերէն զատ արտաքին կարգի նիստեր եւս կ'ընեմք:

Գալով Պուլկուրեան էֆէնտիի, ինքն այնպէս կուզէ հաւատալ թէ՛ Սահմանադրութեան տրամադրութիւն մը ինքնութեամբն Ներքին Կանոնադրին մէջ անցնել եւ զայն գործադրելու եղանակներն որոշելը աւելորդ կրկնութիւն մ'է: Սխալ ենթադրութիւն: Եթէ այս յօդուածն ջնջեմք մեր Կանոնադրին մէջէն, չէ՞մի որ ամեն վայրկեան դարձեալ Սահմանադրութեան դիմելու պիտի պարտաւորիմք:

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ Ռ. ԷՖ. — Փափաքելի էր մեզ գիտնալ թէ՛ ընդհանուր սկզբա՞նց վերայ պիտի խօսիմք թէ՛ ոչ բառերու փոփոխութեանց: Եթէ սկզբուն վրայ պիտի խօսիմք, կը յիշեցնեմ թէ՛ արդէն վերջնութեան նստին մէջ Կանոնադրին ամբողջութեան վերայ վիճաբանութիւնն փակուեցաւ եւ ըստ օրինի կարելի չէ մեզ վերստին առ այն վերադառնալ: Իսկ եթէ լոկ բառերու փոփո-

խութեան վրայ է խնդիրն, չարժեք այսքան ծանրանալ, զի քուէն է որ պիտի որոշէ:

ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ Ա. ԷՖ. — Կուլկուրեան էֆէնտի դիտել տալով թէ՛ Կանոնադրին Ա. յօդուածը Սահմանադրութիւնն մեկնելու ընթերցողն ունի որ կրնայ վերաքննութեան դուռ բանալ, կառավարիկէ վերցնել այդ յօդուածն Կանոնադրի մէջէն: Բայց արդէն պատրաստեալ սոյն Ներքին Կանոնադրի մէջ մի յօդուած Սահմանադրութեան տրամադրութիւնքն են, եւ եթէ այս յօդուածներն ալ վերցնեմք, անդին ի՞նչ պատշաճ տնօրինութիւն բառերէն զատ ուրիշ բան չ'մնար: Մանաւանդ թէ՛ այս Ազգային Ժողովն ամեն ժամանակ կրնայ մեկնել Սահմանադրութեան ու եւ մէկ յօդուածն եւ օրինաց մը մեկնութիւնն զայն վերաքննել չ'նշանակեր բնաւ:

ՊՈՒԼԿՈՒՐԵԱՆ Ռ. ԷՖ. — Սուրենեան էֆէնտի թիւր կը մեկնէ իմ խօսքերս, բայց չեմ ուզեր երկրորդել զայն: Միայն սաչափ կըսեմ թէ՛ ներկայացեալ Կանոնադրին իւրաքանչիւր յօդուած հարկ է որ լուրջ վիճաբանութենո անցնի եւ այնպէս ընդունուի, վասն զի կը տեսնեմ թէ՛ ներկայ Կանոնադրութեամբ կուզուի չէզոքացնել ժողովոյս պաշտօնը.....

ՁԱՅՆԵՐ — (Ընդմիջմամբ) Ո՛չ, այդպէս բան չիկայ:

ՊՈՒԼԿՈՒՐԵԱՆ Ռ. ԷՖ. — (Շարունակելով) Յիշեցէք Տեառք, թէ՛ այս Կանոնադրը յետ ընդունելութեան ժողովոյս, Բ. Դրան վաւերացման պիտի ենթարկի եւ յետ վաւերացման զղջումը անօգուտ է: Կը խընդրեմ Դիւանէն լաւ արձանագրել տալ իմ այս խօսքերս:

Ուրիշ դիտողութիւն տեղի չ'ունենալով, Ատենապետ էֆէնտի Կանոնադրի Ա. Յօդ-

ուածին վրայ վիճարանութիւնը վաւերաւ կը յայտարարէ :

Հետեւաբար Ատենադպիր է. Գ. Կանցնի Կանոնադրի Մրադրին Բ. յօդուածոյն ընթերցման :

Յօդուած Բ.

« Պարբերականը տեղի կունենայ երկու տարին մի անգամ, եւ երկամեայ նստաշրջան մը կը կազմէ Մայիս եւ Յունիս ամսոց մէջ՝ բաղկացեալ այնքան նիստերէ որքան հարկաւոր լինին իւր Սահմանադրական Օրակարգն սպառելու (Սահմանադրութիւն Յօդ. 61) :

Սոյն Օրակարգ կը պարունակէ հետեւեալ խնդիրներն .

Ա. Համարատուութիւն երկամեայ պաշտօնավարութեան Ազգային Վարչութեան .

Բ. Հաշուեքննութիւն Յիւն եւ Մտից նոյն երկտարեկան շրջանի .

Գ. Ընտրութիւն նոր Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովոց . եւ

Դ. Կարգադրութիւն Ելեւմտից հետագայ երկտարեկան շրջանի :

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Կանոնադրի սոյն Բ. յօդուածին վրայ գիտողութիւն ունեցող կայ :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — Ժողովն պահ մ'առաջ որոշեց իւրաքանչիւր նստի մէկ ժամ գտնել ներքին Կանոնադրի յօդուածոց քննութեան . բայց կը կարծեմ թէ այդ աշխատութեամբ արդիւնք մը ձեռք չի պիտի կրնամք բերել, քանի որ որոշակի չեմք գիտեր թէ՛ ի՞նչ թիւ պէտք է մեծամասնութիւն ունենալու համար :

Ուրեմն կառաջարկեմ որ Ժողովս՝ փոխանակ Կանոնադրի Բ. յօդուածոյն՝ ա-

ռաջնութիւն ընծայէ այն յօդուածոյն որ կը վերաբերի ներկայութեան խնդրոյն : Լուծելով զայն, Ժողովն ա'լ այնուհետեւ կարող է ստոյգ եւ ապահով եղանակաւ ամեն խնդրոյ վրայ վիճարանութիւններ ընել եւ որոշումներ տալ առանց ժամավաճառ լինելու :

ՁԱՅՆԵՐ — Բայց այդ յօդուածն ալ վաւերացնելու համար չունիմք մեծամասնութիւն :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — (Պատասխանելով) Բայց այսօր խնդրոյն վրայ լուսարանուինք, կարծիքներն հաշտեցնենք եւ առաջին նստին յորում մեծամասնութիւն ունենամք, անմիջապէս որոշումն քուէարկենք :

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — 1860էն ի վեր չէ եղած խնդիր մը որ այնքան ծեծուած ըլլայ որքան մեծամասնութեան խնդիրը, բայց եւ այնպէս մինչեւ ցարդ չեմք կրցած համաձայնութեան մը յանգիլ այնպիսի գործնական միջոցի մը որ ներքէ մեզ հաշտ գտնուիլ Սահմանադրութեան բացորոշ տրամադրութեան հետ :

Ասկից զատ պէտք է գիտնալ թէ Մրադրին յօդուածներն սերտիւ կապուած են իրարու հետ եւ թէ՛ ամբողջութիւնն եւ թէ՛ մէն մի յօդուած լաւ ըմբռնելու համար պէտք է հետեւիլ այն շարքին զոր գծած է Ձեր Յանձնաժողովն : Ուստի անօգուտ կը դատեմ Սուրենեան էֆէնտիի առաջարկած յօդուածական յեղաշրջումն :

ՁԱՅՆԵՐ — Շա'տ լաւ :

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — Կըսէի թէ՛ ըստ որում մեզ համար Կանոնադրի մը պիտի քուէարկեմք, աւելի օգտակար է նախ այդ Կանոնադրին ներկայութեան յօդուածն ներկատողութեան առնուլ . միւս յօդուածներն այժմ իսկ գործադրութեան մէջ են, զի նիստի բացում, քուէարկութիւն, խօսից

ցարդ նկատողութեան առնելու զայն :

Այսօր կարգն եկած է այդ խնդրով ըզբաղելու եւ ըստ օրինի նախ ամբողջութեանը վրայ ընդհանուր վիճարանութիւն տեղի պիտի ունենայ, ապա պիտի անցնիմք յօդուածոց վիճարանութեան :

Որոնք որ ըսելիք ունին խնդրոյն վրայ, թող հաճին խօսք առնուլ :

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — Ներկայացեալ Ելմտացոյցը երկու մասի կը բաժնուի . Ա. մասը որ կը վերաբերի 1888-89 տարւոյն, արդէն լրացած է, եւ ելնել լրացեալ բանի մը վրայ՝ իրրեւ ենթադրեալ պիւտճէ՝ վիճարանելն ըստ իս բանաւոր չէ : Ուստի ես կառաջարկեմ Ելմտացոյցի Ա. մասը յանձնել մեր մի եւ նոյն Յանձնաժողովոյն եւ պաշտօն տալ նմա երթալ ճշտել թէ սոյն տարուան մէջ եղած ծախքերն ու մուտքերը ճշտիւ կը համապատասխանեն ներկայացեալ Ելմտացոյցին թէ ոչ : Իսկ երկրորդ մասը, որ կը վերաբերի ներկայ շրջանիս, ըստ օրինի յանձնել նորընտիր Քաղաքական Ժողովոյ եւ անոր կարծիքն ալ առնել յետոյ ենթարկել վիճարանութեան :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Պ. ԷՅ. (Իբր անդամ Ելմտացոյցի Յանձնաժողովոյ) Շատ զարմանալի է տեսնել որ Ժողովս ասկէ 3-4 ամիսներ առաջ իւր Վարչութեան համարատուութիւնը կը քննէ եւ կը վերջացնէ, իսկ հաշուետուութիւնն որ նոյն համարատուութեան մասը կը կազմէ

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — (Ընդմիջմամբ) Կը յիշեցնեմ Ատենաբան էֆէնտիին թէ ասկէ առաջ ներկայացեալ համարատուութիւնն Նաւրեան էֆէնտիի Վարչութեան համարատուութիւնն էր, իսկ Ելմտացոյցն կը վերաբերի Սիմօն պէյի Վարչութեան : Կը խընդրեմ որ թուականներն իրարու հետ չը շփոթէք :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Պ. ԷՅ. — (Շարունակելով) Ինչ որ է, բայց քանի որ սոյն հաշուոց քննութիւնն մեզ յանձնեցիք եւ մեք խղճի մը տօք եւ մանրակրկիտ քննութենէ մը զկնի մեր տեղեկագիրն բերինք, չեմ հասկնար թէ ի՞նչ կը նշանակէ այժմ ելնել առարկելն թէ՛ կարեւորութենէ զուրկ է այն ըստ որում ժամանակն անցած է

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — (Պատասխանելով) Խնդրեմ, սխալ մի՛ ըմբռնէք մեր առաջարկութիւնը : Կարեւորութիւն տալու կամ չի տալու խնդիր չիկայ հոս . ընդհակառակն գոհ եմք Ձեր աշխատութենէն

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Կը հրաւիրեմ Վսեմ. Ստեփան Փաշան վերստին կրկնել իւր առաջարկութիւնը որպէս զի լաւ հասկցուի :

ԱՍԼԱՆԵԱՆ Ս. ՓԱՇԱ — Ես կառաջարկէի թէ՛ քանի որ 1888-89ի տարեշրջանը լրացած է, այլ եւս անօգուտ է պիւտճէ սահմանել այդ շրջանի համար, այլ ինչ որ կարեւոր է, այն է երթալ քննել թէ՛ սոյն շրջանի մէջ տեղի ունեցած ելքն ու մուտքը ճշտիւ կը համապատասխանէ ներկայացեալ Ելմտացոյցին : Գալով 1889-90 տարւոյն, քանի որ Քաղաքական Ժողովն փոխուած է այժմ, պատշաճ է եւ վայելուչ անոր յղել այդ վերջին տարւոյ Ելմտացոյցն, անոր կարծիքն ստանալ եւ ապա պիւտճէն վիճարանութեան ենթարկել, ո'չ թէ 7 ամսոց համար, ինչպէս պիտի ըլլայ եթէ Յանձնախմբի տեղեկագիրն քննութեան առնումք, այլ երկու տարուան համար, ինչպէս Սահմանադրութիւնը կը պահանջէ :

ՁԱՅՆԵՐ — Շա'տ լաւ, շա'տ լաւ :

ԱՅՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Խօսքը Ելմտացոյցի Յանձնախմբի անդամներէն Նազարեան էֆէնտիինն է :

ՆԱԶԱՐԵԱՆ Տ. ԷՅ. — (Անդամ Ելմր-տացոյցի Յանճնաժողովոյ) Արդարեւ ցաւա-լի է տեսնել որ նախորդ Քաղաքական Ժո-ղովն Ելմրտացոյցն դործադրութեան դնելէ յետոյ միայն ներկայացուցած է զայն Ազգա-յին բարձրագոյն Ժողովոյն վաւերացման. պաշտօնէից ամսականաց վրայ շուրջ տարե-կան 300 ոսկւոյ վերադիրները ըրած է դարձ-եալ այս գերագոյն Ժողովոյն հաւանութիւ-նըն եւ որոշումը չստացած. միթէ այս իրո-ղութիւններն ինքնին զեղծում չեն եւթադ-րեր, եւ ի՞նչ ապահովութիւն ունինք թէ արդի նորընտիր Քաղաքական Ժողովն ալ, որուն յղել կառաջարկուի 1889-90 տարւոյ Ելմրտացոյցն, իւր նախորդին կողմանէ եղած կարգադրութիւնը չը պիտի նուիրագործէ. Պէտք է որ Ազգային Ժողովս այնքան մեծ կարեւորութիւն ընծայէ Պիւտճէի խնդրոյն որքան կընծայէ ուրիշ ազգային կենսական խնդրոց. իրեն անկ է Յանճնաժողովոյ մը միջոցաւ յաջորդ տարուան Ելմրտացոյցն պատրաստել, բարեփոխմամբ, յաւելմամբ եւ զեղծմամբ եւ յանձնել նորընտիր Քաղաքա-կան Ժողովոյ ի գործադրութիւն:

ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ Ա. ԷՅ. — Ազգային Ժո-ղովս ասկէ առաջ Վարչութեան Ելմրտացոյցի քննութեան համար իւր մէջէն Յանճնաժո-ղով մը կարգեց. Արդ երբ այսօր Յանճնա-ժողովն իւր քննութեանց արդիւնքն կը ներ-կայացնէ մեզ հանդերձ տեղեկագրով մը, մեծ անիրաւութիւն է զայնս նկատողութեան առնել չուզելն:

Ելմրտացոյց մը կարելի է երկու մասի բաժնել. Ա. — Այն ծախքերն որք անխա-փան տեղի ունեցած են, կ'ուենան եւ պի-տի ունենան եւ որոց մասին Ժողովս նոր ո-րոշում տալու հարկին մէջ չէ գտնուած ու չպիտի գտնուի. Բ. — Ընդհանուր սկզբ-բունքներն որք կորոշուին Ելմրտացոյցի մը քննութեան առթիւ: Այսպէս Ժողովս Ելմր-տացոյցին առթիւ է որ կորոշէ թէ՛ այս ինչ բանին պէտք ունի կամ այն ինչ բանին

պէտք չունի: Թերեւս հարկ ըլլայ Պատրի-արքարանի մէջ իրաւագէտ Խորհրդականի մը ներկայութիւնը. ո՞վ պիտի որոշէ. ան-շուշտ Ժողովը: Հետեւաբար Ժողովոյս համար երկրորդական խնդիր է գիտնալ թէ՛ քանի՞ ամիս ունի իւր առջեւը նոր Ելմրտացոյցին համար. ինքն իւր որոշումները կուտայ եւ ներկային ու ապագային համար է այս:

Ես ալ կը ցաւիմ որ նախորդ Քաղա-քական Ժողովը իւր պաշտօնավարութեան վերջին պահուն ամսականաց վրայ նորանոր յաւելումներ ըրած եւ նոր ծախքերու դռներ բացած է առանց Ազգային Ժողովոյս հա-ւանութեան: Բայց անշուշտ եմ որ Ժողովս Ելմրտացոյցի վաւերացման պահուն ո՛չ թէ հաճոյք ընելու հարկին մէջ պիտի գըտ-նուի, այլ արդարութիւն եւ օգտակա-րութիւնը միայն իրեն կէտ նպատակի պիտի ընէ:

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — Կառաջարկուի, Տեարք, Ելմրտացոյցն նորընտիր Քաղաքական Ժողովոյն վերադարձնել եւ անոր կարծիքն ալ ստանալ. Այս առաջարկութիւնն ասկէ առաջ Ժողովոյս կողմանէ տրուած որոշման բոլորովին հակոտնեայն է. Վասն զի արդի Քաղաքական Ժողովոյ ընտրութեան քիչ առաջ էր որ Ժողովս պաշտօն յանձնեց իւր Յանճնաժողովին ըստ օրինի քննութեան են-թարկել Ելմրտացոյցն եւ արդիւնքն տեղե-կագրել իրեն. եթէ կուզէիք նորընտիր Քա-ղաքական Ժողովոյ կարծիքն ալ ստանալ, ի՞նչ հարկ կար Յանճնաժողով կազմելու, յանճնարարութիւններ ընելու. կրնայիք քիչ մը եւս սպասել մինչ ց'ընտրութիւն նորըն-տիր Քաղաքական Ժողովոյ: Այս ընթացքն, ինչպէս ըսի, հակասական է:

Այսօր մեր Յանճնաժողովն բերած է իւր քննութեանց տեղեկագիրն եւ ընդ նմին ուրոյն Ելմրտացոյց մ'ալ եւ այս շատ իրա-ւամբ, վասն զի Պիւտճէ չինելու իրաւունքն սկզբամբ Ազգային Ժողովոյս կը վերաբերի: Հետեւաբար մեք սլարտաւոր եմք ներկա-

յացեալ այդ Ելմրտացոյցն գլուխ առ գլուխ վիճարանութեան ենթարկել, մանաւանդ թէ փափաքելի էր որ նորընտիր Քաղաքական Ժողովոյ անդամք եւս ներկայ լինէին աստ խնդրոյն վրայ լուսարանուելու համար:

Այս առթիւ աւելորդ չեմ համարիր դի-տել տալ նաեւ թէ՛ պիւտճէի խնդրոյն մէջ ժամանակագրական սխալ մը մուտ գը-տած է.....

ՁԱՅՆԵՐ — Ինչպէ՞ս:

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — Պիւտճէի պատ-րաստութիւնն ըստ օրինի տեղի կուենայ Վարչութեանց ընտրութեան պահուն, որպէս զի նորընտիր Վարչութիւնն ի ձեռին ունենա-լով իւր երկտարեկան պաշտօնավարութեան պիւտճէն, կէտ առ կէտ անոր հետեւի. իսկ իւր հրաժարման պահուն կը ներկայա-ցընէ մեզ իւր գանձած եւ ծախսած գու-մարներուն հաշիւը: Բայց մեք կը տեսնեմք թէ ասոր բոլորովին հակառակն տեղի կու-ենայ: Վարչութիւն մը պիւտճէ կը բերէ մեզ ճիշդ իւր հրաժարման վերջին ժամուն որոյ օրինակն այս անգամ ալ տեսանք դըժ-բաղդաբար: Պէտք է, Տեարք, այս անտե-ղութիւնը մի անգամ ընդ միշտ բառնալ տեղի չի տալու համար շփոթութեանց:

ԱՏՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Խնդրոյն վրայ խօ-սեցէք, Սուրենեան էֆէնտի:

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — Արդ անցնելով բուն խնդրոյն, կը տեսնեմ թէ մեր Յանճ-նաժողովն Ելմրտացոյցի քննութեան առթիւ մէկ քանի ուշադրութեան արժանի կէտեր ի վեր հանած է.....

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ Ռ. ԷՅ. — (Ընդմիջմամբ) Բայց Ձեր այդ դիտողութիւններն խնդրէն դուրս են բոլորովին, Սուրենեան էֆէնտի:

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — (Շարունակելով) Այդ կէտերուն գլխաւորն է Հովուական ծու-խոց գլուխը: Յանճնաժողովն դիտել կու-տայ թէ՛ պէտք եղած ուշադրութիւնն չէ ընծայուած ցարդ այդ ամենակենսական խնդրոյն գոհացում տալու համար: Իրաւ է թէ՛ կըսէ՛ Ազգային Ժողովն գումար մը յատկացուցած է Ելմրտացոյցին մէջ այդ նը-պատակին, որոյ հնգապատիկն իսկ եթէ ծախսուի, դարձեալ քիչ է, այսու հանդերձ նոյն գումարն իւր անուանական գումար մը մնացած է առանց իւր նպատակին գործած-ուելու. այսպէս եղած է սկիզբէն ի վեր.....

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ Ռ. ԷՅ. — (Վերստին Ընդ-միջելով) Ձեր այդ քննադատութիւններն համարատուութեան կը վերաբերին: Գու-մարներուն վրայ եթէ ունիք ըսելիք, այն ըսէ՛ք:

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — (Պատասխանե-լով) Պէրպերեան էֆէնտի այնպէս կը կարծէ թէ Պիւտճէի վիճարանութեան առթիւ նե-րելի չէ՛ ընդհանուր քննադատութեանց մէջ մտնել.....

ԱՏՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Կը հրաւիրեմ Սու-րենեան էֆէնտին ուղղակի խնդրոյն վրայ խօսիլ առանց պատասխանելու Պէրպերեան էֆէնտի ընդմիջմանց: (Առ Պերպերեան Է-ֆէնտի) Եւ դուք Պէրպերեան էֆէնտի, մի՛ ընդմիջէք Ատենաբանը:

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — (Շարունակե-լով) Հովուական այցելութեանց խնդիրն մեզ համար ամենէն աւելի կարեւորութիւն ու-նեցող խնդիրն կը նկատեմ, զի հայաբնակ գաւառաց մէջ, որոց նկարագիրն կարելի չէ՛.....

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ Ռ. ԷՅ. — (Վերստին Ընդ-միջելով) Բայց ի՞նչ կը նշանակէ տարբեր խնդրոց վրայ ճառելն: Վիճարանելի խնդիրը Ելմրտացոյցն է.....

ԱՅՆԵԱՊԵՏ ԷՅ. — (Ի ճայն զանգակի)
Եթէ Պէրպէրեան էֆէնտի իւր սոյն ընդմի-
ջումներն արձանագրեալ չի տեսնէ Ատենա-
գրութեան մէջ, թող չի զարմանայ : (Խօսքն
Դիւանադպրաց ուղղելով) Մի' արձանագրէք
Պէրպէրեան էֆէնտի խօսքերն :

(Եփոք ճայներ յամենուստ)

ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ Ա. ԷՅ. — (Եարուցակելով)
Այդ անխնամ գաւառներն ուսեալ եւ բա-
նիրուն հովիւներու պէտք ունին : Գաւա-
ռաց մէջ տեղի ունեցած կրօնափոխութիւնք :

որք օր աւուր բազմաճաշու վրայ են, ար-
դիւնք են կեդրոնին անհոգութեան եւ այն
մարմինն որ անխոյժ կը մնայ, ըստ իս դա-
տապարտելի է..... :

Պէրպէրեան Ռէթէոս էֆէնտի վերստին
կընդմիջէ զԱտենաբանն : — Այս պահուս Ս.
Նախագահն կը մեկնի Ժողովարանէն եւ Ա-
տենապետ էֆէնտի կը փակէ ատենանք
ժամ 9 1/2 ին :

Ատենադպիր

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Ատենապետ

Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

ՆՒՍՏ 2.

25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889

ԱՋԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ

ԵԿԵՂԵՍԱՅԱՆՔ

Ա. Վ. ԻճԱԿ

- 1 Մկրտիչ Արք. Խրիմեան
- 2 Սիմէօն Եպ. Սէֆէրե.
- 3 Դէորդ Վ. Իւթիւնեան
- 4 Սաշատուր Բ. Գարրիէլէ. Բ 4

Բ. Վ. ԻճԱԿ

- 5 Խորէն Արք. Նարպէյ
- 6 Հմայեակ Դիմաքսե. Բ 9
- 7 Յովսէփ Վ. Սարաճեան
- 8 Արիստակէս Բ. Մամրէէ. Բ 6

Գ. Վ. ԻճԱԿ

- 9 Գարեգին Ե. Սրուանձտ
- 10 Յակոբ Վ. Փափազեան
- 11 Յովհ. Բ. Շահպազե. Բ 2
- 12 Սահակ Սարգսեան Բ

Դ. Վ. ԻճԱԿ

- 13 Եղիշ Վ. Այվազեան Բ 9
- 14 Յովհ. Վ. Արշարունի Բ 3
- 15 Վահան Բ. Գրիգորե.
- 16 Կարապետ Ս Սէֆեան

Ե. Վ. ԻճԱԿ

- 17 Յովսէփ Վ. Այվազեան
- 18 Գարեգին Վ. Թաթարե. Բ 6
- 19 Սուքիաս Բ. Ստեփանե. Բ 6
- 20 Գարրիէլ Բ. Սանճեան

- Բ Բացակայութիւն առջին
- 2 Երկրորդ
- 9 Բանաւոր պատճառաւ

ԱԵԻԱՐԶԱՅԱՆՔ

Ա. Վ. ԻճԱԿ

Գում-Գարու, Կեփիկ փաշա
եւ Գում-Գարուի դուրս

- 21 Յակոբ Գումգէն
- 22 Մինաս Չերազ
- 23 Սաշիկ Կամարական Բ 5
- 24 Միհրան Վարդապետ Բ 9
- 25 Մկրտիչ Կիւրճեան Բ 9
- 26 Երամ Ճենազեան Բ
- 27 Սարգիս Աղաբէգեան Բ 4
- 28 Գրիգոր Ալեանաբեան
- 29 Աւետիս Սուրենեան
- 30 Սաշիկ Մանասեան Բ 5
- 31 Յարութիւն Մօստիչե.
- 32 Պօղոս Պառնասեան Բ
- 33 Տիրան Նազարեան
- 34 Ստեփան Ասլանեան
- 35
- 36
- 37

Բ. Վ. ԻճԱԿ

Պէշիկթաշ

- 38 Մաքսուտ Խիւտապէտեան
- 39 Վահրամ Տատեան Բ 5
- 40

ԵԿԵԼ-ԳԱՐՈՒ

- 41 Մարուգէ Յրէնկեան Բ
- 42 Պօղոս Էնքսէրճեան
- 43 Յակոբ Պօշնակեան
- 44

ԻՆԿԻՍՏԱՐ Ս. ԽԱՅ

- 45 Գաւառ Գաւառե. Բ 3
- 46 Մարտիրոս Գօլջեան

- 47 Թադւոր Համամճեան Բ 3
- 48 Բարսեղ Աւետիսեան Բ 2

ԻՆԿԻՍՏԱՐ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ

- 49 Պօղոս Թորգոմեան Բ 6
- 50 Տրդատ Փափազեան Բ 5
- 51 Յակոբ Հանճեան Բ
- 52 Միհրան Սէֆեան Բ 6

Գ. Վ. ԻճԱԿ

Գաւառ-Վաշաշ

- 53 Պապի Պապօեան
- Բերտ

- 54 Գրիգոր Սէլիմլիճեան Բ 2
- 55 Ղազար Հովուեան Բ 4
- 56 Յարութիւն Պէկեան Բ
- 57 Նշան Պօյաճեան Բ
- 58 Վիշէն Օրմանեան Բ 9
- 59 Սինեքերիմ Մանուկե.
- 60 Համարձմ. Մազպուլ. Բ 2
- 61
- 62

ՄԻՋՊԻՐ

- 63 Տիգրան Եղուսեփեան Բ 4
- 64 Մկրտիչ Գաղանճեան Բ 6
- 65 Ստեփան Տամատե. Բ 2
- 66 Յար. Ն. որատունկեան Բ 5
- 67 Դէորդ Շնորհքեան

ՊԵՇԵՂ ԵՒ ՂԱՐԱՐԻԱ

- 68 Միքայէլ Մամիկոնե. Բ 6

Դ. Վ. ԻճԱԿ

- Քուզկուճմուք եւ Ինճապիշ
- 69 Մկրտիչ Մէզպուրեան Բ
- 70 Սիմօն Մաքսուտեան Բ 6

Գաւառական Երեսօթոսներ	Գաւառական Երեսօթոսներ
71 Կարապետ Հազարեան Բ 6	Ա. Վինակ
72 Մկրտիչ Մանուկեան Բ	Զմշկածագ
73 Միհրան Տէօքմէճեան Բ	401 Գաղաթիա
Եւթի-Մանալէ Սամաթիոյ	402 Ատանա
74 Թօք-Գաբու	403 Սղերդ
75 Յարութիւն Թիւրեքեւ	404 Մատթէոս Ալէքսանեւ Բ 2
Էյուպ Ս. Եղիա եւ Ս.	Եօզղատ
Աստուածածին	405 Մալաթիա
76 Գուրու-Զէշմէ	406 Գէորգ Վարդանեան
77 Կարապետ Սըլվանեան Բ	Իզմիր
Հիսար եւ Պոյանի-Գիւղ	407 Եղիաթոս
78 Արամ Մարկոսեան Բ 4	408 Արրահամ Մուրատեան Բ
Նոր-Գիւղ եւ Սրէնիա	Բ. Վինակ
79 Սեպուհ Տէմիրճիպաշեան Բ	Պրուսա
Պալատ	409 Բրիտանոստոլ Դազար. Բ
80 Մկրտիչ Կիւմիւլեան	Եւդոկիա
81 Ռէթէոս Թադէոսեան Բ	410 Տիգրան Զգնաւորեան Բ 6
82 Ներսէս Երէցեան Բ 3	Եղեսիա
Բարակեօմբիւկ	411 Յակոբ Իւթիւճեան
83 Յովհաննէս Թորոսեան Բ	Մանգրլիս
84 Կարապետ Փանոսեան	412 Հանք
Ե. Վինակ	413 Լեւոն Փափազեան Բ 4
Սամաթիա	Երզնկա
85 Յակոբ Արշակ Բ	414 Ամաթիա
86 Յովհաննէս Նուրեան Բ 2	415 Համբարձ. Ալանճեան
87 Գաբրիէլ Նորատունկ. Բ	Բալու
88 Գառնիկ Արշակ Բ 9	416 Գ. Վինակ
89 Յակոբ Ոսկան	Կարիմ
90 Պարգեւ Փափազեան	417 Սերովբէ Ազնաւորեան
91 Յովհաննէս Կրճիկեան Բ 3	Քէօթանեա
92 Գրիգոր Ալլըճեան	418 Աւետիս Թընկրեան
93 Եղիա Տէմիրճիպաշեւ.	Աղբիւսնուլոյիս
94 Խասգիւղ	419 Յակոբ Պարոնեան Բ 6
95 Ռուբէն Պուլկուրեան	
96 Նշան Փափազեան Բ 4	
97 Ռէթէոս Պէրպէրեան	
98 Բարսեղ Հալանեան Բ 6	
99 Յովակիմ Յովակիմեան	
100 Արիկ Ունճեան Բ 6	

Նիւովիլիա	Նիւովիլիա
120 Կարապետ Ս. Իւթիւճ.	Ակն
121 Յովհաննէս Պոյանեան Բ 5	Ղարահաթար
122 Կարապետ Երէցեան Բ 9	Արարկիր
123 Կարապետ Միլիանեւ.	Բաղէշ
124 Արիւար Արիւարեան	125 Տիգրան Գ. Սինանեան
Գ. Վինակ	Կեսարիա
Թէֆրուաղ	126 Յովհաննէս Պալըճեան
127 Պալըճեան	Խարբերդ
128 Ստեփան Գօլօլեան Բ	Պալըճեան
Մուշ	129 Տիւրիկ
130 Նշան Գարապաշեան	Զէյթուն եւ Մարաշ
131 Տրապիզոն	132 Ե. Վինակ
133 Կարապետ Սէթեան Բ 6	Պալատ
134 Միհրան Զօպանեան Բ 2	Տիգրանուլիս
135 Մարկոս Աղաբէգեան Բ	Վան
136 Հալեպ եւ Այնթապ	Աղբաճար
137 Սեբաստիա	138 Մկրտիչ Յ. Մէլիքեան
139 Բարսեղ	Թուսնուլ
140	

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն. Վ. Ա. Ր. Զ. Ո. Ի. Թ. Ի. Ի. Ն.

ԿՐԾՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Տ. Խորէն	Արք-Եպիսկոպոս Նար-Պէյ
2. Ն. Սիմէոն	Արք-Եպիսկոպոս Սէթէրեան
3. Ն. Գաբրիէլ	Սրուանձտեանց
4. Ն. Յովսէփ	Վարդ. Այվազեան
5. Ն. Յովհաննէս	Արշարունի
6. Ն. Յակոբ	Փափազեան
7. Ն. Վահան	Յակոբեան
8. Ն. Տաճատ	Ոսկանեան
9. Ն. Վահան	Տ. Մինասեան
10. Ն. Սահակ	Քաչ. Սարգսեան
11. Ն. Յովհաննէս	Մկրեան
12. Ն. Գրիգոր	Աճէմեան
13. Ն. Սուրբիաս	Ստեփանեան
14. Ն. Կարապետ	Սեթեան

ԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Արիկ	Էթէնտի	Ունճեան
2. Անտոն	Նորատունկեան	Հաճեան
3. Գաբրիէլ	Հալանեան	Նորատունկեան
4. Մելքոն	Յովակիմեան	Հալանեան
5. Միհրան	Մոմճեան	Յովակիմեան
6. Միքայէլ	Մանուկեան	Մոմճեան
7. Մկրտիչ	Էսաեան	Մանուկեան
8. Յովհաննէս	Կրճիկեան	Յովհաննէս
9. Յովհաննէս	Պոյանեան	Յովհաննէս
10. Յովհաննէս	Ներսէսեան	Պոյանեան
11. Ներսէս	Ղազարոսեան	Ներսէսեան
12. Սահակ	Կիւլպէնկեան	Սահակ
13. Սարգիս	Մանուկեան	Սարգիս
14. Սինեբերիմ		Սինեբերիմ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. — Յայտարարութիւն ի Դիւանէ յաղագս վաւերացման Քաղ. Ժողովոյ.
2. — Վաւերացումն ներկայ շրջանի Դ.րդ. եւ Ե.րդ. նիստերու Ատենադըրութեանց.
3. — Շրջումն Օրակարգի.

ՕՐԱԿԱՐԳ

- Ա. — Ծրագիր ներքին Կանոնադրի Ազգ. Ժողովոյ. (Շարունակութիւն վիճաբանութեան).
- Բ. — Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Հօր յաղագս երկամեայ շրջանի տեւողութեան Կրօնական Ժողովոյ.
- Դ. — Տեղեկագիր Քննիչ Յանձնաժողովոյ ի վերայ Ելմտացոյցի 1888-89 եւ 1889-90 ամաց.